

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 27. jaanuar 2025
(OR. en)

5294/25

LIMITE

CORLX 44
CFSP/PESC 71
COARM 10

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU OTSUS, millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2025/...,

...

millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Juunis 2016 avaldatud liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa“ kinnitatakse, et liit toetab tugevalt mitmepoolsete desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli lepingute ja režiimide ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täitmise tagamist.
- (2) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva uue ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“. Strateegias märgitakse muu hulgas, et liit jätkab vastutustundliku ja tõhusa relvaekspordi kontrolli edendamist ning relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamist.
- (3) Nõukogu ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP¹ määratakse kindlaks kaheksa kriteeriumit, mille alusel tuleb tavarelvade ekspordi taotlusi hinnata. Kõnealust ühist seisukohta järgib mitu kolmandat riiki.
- (4) Ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP nähakse ette, et liikmesriigid peavad andma endast parima, et julgustada teisi sõjalise tehnoloogia ja varustusega tegelevaid riike kohaldama nimetatud ühises seisukohas esitatud kriteeriume.

¹ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>).

- (5) Liidu tegevus tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks on alates 2008. aastast tuginenud nõukogu ühismeetmele 2008/230/ÜVJP² ning nõukogu otsustele 2009/1012/ÜVJP³, 2012/711/ÜVJP⁴, (ÜVJP) 2015/2309⁵, (ÜVJP) 2018/101⁶, (ÜVJP) 2020/1464⁷ ja (ÜVJP) 2023/2539⁸. Elluviidud tegevusega on eelkõige toetatud täiendava piirkondliku koostöö tegemist ning läbipaistvuse ja vastutuse suurendamist kooskõlas ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja selles esitatud riskihindamiskriteeriumitega. Kõnealuse tegevuse sihtrühm on olnud liidu ida- ja lõunanaabruses ning Kesk-Aasias asuvad kolmandad riigid ja Mongoolia.

² Nõukogu 17. märtsi 2008. aasta ühismeede 2008/230/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning relvaekspordi toimimisjuhendi põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 75, 18.3.2008, lk 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/230/oj).

³ Nõukogu 22. detsembri 2009. aasta otsus 2009/1012/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühismeetme 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 348, 29.12.2009, lk 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2009/1012/oj>).

⁴ Nõukogu 19. novembri 2012. aasta otsus 2012/711/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava liidu tegevuse toetamise kohta (ELT L 321, 20.11.2012, lk 62, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2012/711/oj>).

⁵ Nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2309 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 326, 11.12.2015, lk 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/2309/oj>).

⁶ Nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 17, 23.1.2018, lk 40 ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/101/oj>).

⁷ Nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1464 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 335, 13.10.2020, lk 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1464/oj>).

⁸ Nõukogu 13. novembri 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/2539, millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti (ELT L, 2023/2539, 14.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2539/oj>).

- (6) Liidu tegevusega on toetatud mitut liidu kandidaatriiki tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks. Sellise edasise tegevuse eesmärk peaks olema toetada kõnealuste riikide liiduga ühinemise püüdlusi ja – enne ühinemist – nende partnerlust liidu ja selle liikmesriikidega relvaekspordi kontrolli valdkonnas.
- (7) Relvakaubanduslepingu eesmärk on suurendada relvakaubanduses läbipaistvust ja vastutust. Liit toetab relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist, kasutades selleks eriotstarbelisi programme, mis võeti vastu nõukogu otsustega 2013/768/ÜVJP⁹, (ÜVJP) 2017/915¹⁰ ja (ÜVJP) 2021/2309¹¹. Nende programmidega aidatakse mitmetel kolmandatel riikidel nende taotluse korral tugevdada oma relvade üleandmise kontrollisüsteeme kooskõlas relvakaubanduslepingu nõuetega.
- (8) Seetõttu on oluline tagada vastastikune täiendavus käesolevas otsuses sätestatud teavitus- ja toetustegevuse ning relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist toetavates liidu programmides ette nähtud teavitus- ja toetustegevuse vahel. Sel eesmärgil peaksid relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused vahetama omavahel koordineerimismehhanismi abil korrapäraselt teavet ja tegema seda ka Euroopa välisteenistusega. See koordineerimismehhanism hõlmab asjakohasel juhul teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist.

⁹ Nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsus 2013/768/ÜVJP ELi tegevuse kohta relvakaubanduslepingu rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames (ELT L 341, 18.12.2013, lk 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/768/oj>).

¹⁰ Nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 139, 30.5.2017, lk 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2017/915/oj>).

¹¹ Nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2309 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 461, 27.12.2021, lk 78, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/2309/oj>).

- (9) Viimastel aastatel on liit andnud abi ka kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli parandamiseks kolmandates riikides. Tuleks tagada tõhus koordineerimine käesolevas otsuses sätestatud projekti ja nimetatud ekspordikontrolliga seotud tegevuse vahel.
- (10) Nõukogu tegi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalsetele ametitele (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – BAFA) ülesandeks otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101, (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2023/2539 tehnilise rakendamise. BAFA on ka selliste projektide rakendusasutus, millega toetatakse relvakaubanduslepingu tõhusat rakendamist otsuste 2013/768/ÜVJP, (ÜVJP) 2017/915 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel. Alates 2005. aastast tegeleb BAFA mitme liidu koostööprojekti rakendamisega kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. BAFA on Saksamaa ekspordikontrolli pädev asutus ning on lisaks oma põhipädevuse jagamisele teiste riikide pädevate asutustega loonud suurel hulgal teadmisi ja omandanud palju kogemusi teavitustegevuse vallas.
- (11) Käesoleva otsusega toetatav tegevus aitab kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 16. eesmärgi saavutamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ ja nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamiseks toetab liit tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti.
2. Lõikes 1 osutatud projekti eesmärgid on:
 - a) muuta rahvusvaheline tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks,
 - b) vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvaesuunamise ohtu.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud eesmärkide saavutamiseks edastatakse oskusteavet, mille eesmärk on toetada liidu ja selle liikmesriikide õigus- ja tegevusstandardite järgimist kooskõlas nõukogu ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, pöörates erilist tähelepanu liidu kandidaatriikidele.
3. Projekti meetmeid rakendatakse vastastikusel täiendavuses ja koostoimes liidu abiprojektidega tavarelvade ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas ning asjakohasel juhul muude rahastajate abiprojektidega ekspordikontrolli valdkonnas.
4. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).
2. Artiklis 1 osutatud projekti tehnilise rakendamise viib läbi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne amet – Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (BAFA).
3. BAFA täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutuse all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja BAFAga kokku vajalikus korras.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 2 100 000,00 eurot.
2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.
3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon BAFAga asjakohase lepingu. Selles lepingus määratakse kindlaks, et BAFA tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab abi suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esile kerkivatest probleemidest ning lepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes BAFA koostatud poolaastaaruandest.
2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.
2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

....

*Nõukogu nimel
eesistuja*